

השירה תציד צל סיבת אונס
ותחזיקת בתשובה לפורא הצולט

כי ידצתי יצרט
כי הט פשר ודט

לשבת תשובה

בס"ד

בפתחו הלל בדתוך אמונה לפרשת "ויכר" / בירב בוגני

הסתר אסתיר פניי

בפרשתנו נפרד משה מעם ישראל בדרכם לארץ ישראל. רגע לפני מותו נגלה הקב"ה למשה באוהל מועד ומספר לו מה יהיה אחריתו של העם הנכנס ארצה.

קראו את הפסוקים:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: הִנֵּה שָׁכַב עִם אֲבִיתֶיךָ וְקִם הָעָם הַזֶּה וְזָנְהוּ אַחֲרַי אֱלֹהֵי נֹכַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָּא שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ, וְעַזְבֵנִי וְהִפְרֵ אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ. וְחָרָה אִפִּי בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְעַזְבֹתָיִם וְהִסְתַּרְתִּי פְּנֵי מֵהֶם..."

וְאֲנֹכִי הַסְתַּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הַרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם".
(דברים ל"א ט"ז-י"ט)

השלימו את הטבלה

החטא	התוצאה
ועזבוני	
הפר את בריתי	

- "ועזבתים" תרגם אונקלוס "וארחקון", כלומר ארחיקם ממני. הסבירו: מה כל-כך רע בכך שה' רחוק מאיתנו?
- "וְאֲנֹכִי הַסְתַּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בַּיּוֹם הַהוּא". קראו את הפירושים שלפניכם:

רס"ג: "אמשיך בהסתרת רחמי מהם בעת ההיא"

'דעת מקרא': בברכה הוא אומר "ישא ה' פניו אליך", אבל כאן יסתיר פניו מהם מלהביטם.

תרגום אונקלוס: ואסלק שכינתי מנהון (מהם)

- הסבירו במילים שלכם מהו הסתר פנים.
- כיצד חש משה כשהוא שומע את הבשורה הקשה? כתבו מהן המחשבות העולות בראשו.

השירה תציד צל סיבת צונשט
ותחזירט בתשובה לפורא הצולט

כי ידצתי יצרט
כי הט פשר ודט

לשבת תשובה

השירה כעד

קראו את הפסוקים:

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדנה את בני ישראל שימה בפייהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" (י"ט).
 "והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות ועננתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו" (כ"א)

- מה מוזכר בשירה שהיא מועילה למצב נורא כזה של הסתר פנים, למצב שה' לא משגיח על עמו ומסתיר את רחמיו? תשובה לכך תמצאו בפירוש שלפניכם:

רשב"ם: השירה הזאת, פרשת האזינו שמעידה עליהם פורענות לכשיעברו על המצוות ויבינו כי בחטאם לקו.
רש"י: שהתירתי בו בתוכה על כל המוצאות אותן.

- על מה מעידה השירה?
- כיצד ההבנה שהמציאות הקשה אינה במקרה מסייעת לצאת מהמצב?

אתה יוצרם ואתה יודע יצרם

"...כי ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי".
**ביום הכיפורים נעמוד בתפילה ונאמר את הפיוט 'ונתנה תוקף'.
 לקראת סוף הפיוט אנו אומרים:**

כי לא תחפוץ במות המת / כי אם בשובו מדרכו וחיה
 ועד יום מותו תחכה לו / אם ישוב מיד תקבלו.
 אמת כי אתה הוא יוצרם / ואתה יודע יצרם כי הם בשר ודם

אנו מתוודים: "הקב"ה, אתה יצרת אותנו ומכיר ויודע את יצרנו, שהרי אנו בשר ודם". מה משמעות הדברים?

היצר, הטבע שטבוע בנו, נמצא בכל אחד מאיתנו. היצור היחידי בעולם שבנוי משני חלקים, זה האדם. המלאכים הם רק רוח; בעלי החיים הם רק גוף; האדם מורכב משני החלקים, גוף ונשמה, ויש לו בחירה להשליט את השכל על הטבע (היצר). זה לא קל בכלל, זו מלחמה 'יומיומית'. הקב"ה יודע יצרנו ולכן ברא למעננו את התשובה והסליחה.

א
 "אספר לך סיפור שיסביר מהי עבודת היצר: לילה אחד הייתי במעלות. ההרצאה התחילה בשמונה וחצי בערב ואמרו לי שאני חייב לסיים עד רבע לעשר. למה? כי יש משחק!... לא שמתי לב ועבר הזמן. ומסתבר שאף אחד לא עזב את המקום. כל אחד עשה חשבון לעצמו ברבע לעשר: לעזוב את הדרשה וללכת למשחק? ובאותה שנייה הוא בחר. זה היה ניצחון על היצר" (הרב אורי זוהר)

השירה תציד צל סיבת צונשט
ותחליקט בתשובה לפורא הצולט

כי ידעתי יצרם
כי הם בשר ודם

לשבת תשובה

דבר תורה לפרשת וילך

הקב"ה מספר למשה רבנו ע"ה לפני מותו שעם ישראל יפר את הברית עם ה' ויעבוד עבודה זרה. התוצאות של הפרת הברית הן 'הסתר פנים', הקב"ה יתרחק מעמו, לא ישרה את שכינתו ויסתיר את רחמיו.

במצב קשה זה מבקש הקב"ה ממשה ללמד את בני ישראל את השירה, שירת "האזינו". השירה תהיה עדות לכך שהפורענות שבה נמצא העם אינה מקרית והיא בשל הפרת הברית. כלומר בזכות אותה שירה יבין העם מדוע יש הסתר פנים ויהרהר בתשובה.

בהמשך הדברים אומר הקב"ה: "כִּי יִדְעַתִּי אֶת יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה הַיּוֹם בְּטַרְם אָבִיָּאֲנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי".

ביום הכיפורים נעמוד בתפילה ונאמר: "אמת כי אתה הוא יוצרם / ואתה יודע יצרם כי הם בשר ודם".

אנו מתוודים: הקב"ה, אתה יצרת אותנו ומכיר ויודע את יצרנו, שהרי אנו בשר ודם. מה משמעות הדברים? היצר, הטבע שטבוע בנו, נמצא בכל אחד מאיתנו. היצור היחיד בעולם שבנוי משני חלקים, זה האדם. המלאכים הם רק רוח; בעלי החיים הם רק גוף; האדם הוא משני החלקים, גוף ונשמה ויש לו בחירה להשליט את השכל על הטבע (היצר). זה לא קל בכלל, זו מלחמה 'יומיומית'. הקב"ה יודע יצרנו ולכן ברא למעננו ה' את התשובה והסליחה.

חידות וחידודים / מוריה שטרן, צוות כתיבה חמ"ד יסודי

מצווה בפרשה – הקהל

יש מצוות עשה מהתורה להקהיל (לכנס) את כל עם ישראל העולים לרגל במוצאי חג הסוכות שחל סמוך לסיום שנת שמיטה ולקראו בתורה בפניהם. מטרת המצווה היא לזרז את העם במצוות ולחזק בליבם את הכרת התורה ולהגביר את החשק לקיים אותה. בהגיע זמן מצוות הקהל היו הכהנים וכל העם, אנשים נשים וטף, נקהלים בבית המקדש, שם נבנתה בעזרת הנשים בימת עץ גדולה שעליה ישב המלך, וקרא לפניהם פרשיות נבחרות מספר דברים.

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים:

- א. מצוות הקהל חלה במוצאי חג הסוכות של שנת השמיטה – נכון / לא נכון
- ב. הקב"ה כרת ברית עם מי שנכח במעמד אך גם עם מי שלא נכח בן – נכון / לא נכון
- ג. הקב"ה יעשה לנו "ברית מילה" ללב – נכון / לא נכון

השירה תציד צל סיבת צונשט
ותחזיקת בתשובה לפורא הצולט

כי ידצתי יצרט
כי הט פשר וצט

לשבת תשובה

מידה בפרשה – חינוך תינוקות

חינוך הוא בסיס לכל דבר טוב: משפחה, לימודים וגם עם. גיל החינוך המקובל הוא בשנות ילדותו של האדם. הקליטה שלו רבה וחשוב שיימצא בסביבה חיובית. הוריו מחנכים אותו להרגלים נכונים, לכל מה שדרוש לו כילד וכנער. החינוך ככלל סובב סביב צרכיו הקיומיים של הילד, ועם הגיל, גם בהקניית כלים לתקשורת בסיסית עם הסביבה. פרשת "וילך" מלמדת אותנו שיכולתו הרוחנית של תינוק היא גדולה. הוא מסוגל להיות מושפע מאווירה רוחנית, עוד לפני שיידע לדבר. במעמד "הקהל", בו מתכנס כל העם לשמוע דברים חשובים מהמלך, חייבים להביא גם את התינוקות, כי קיימת השפעה רוחנית כללית של עצם המעמד עליהם, השפעה חיובית שתמצא בעתיד ביטויים מעשיים אצל אותו תינוק.

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- א. "וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת _____ וְרַחֲמֶיךָ; וְשָׁב _____ מְכַל הָעַמִּים, אֲשֶׁר _____ ה' אֱלֹהֶיךָ, שְׁמָה. אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ _____ מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם _____ . וְהִבְיָאֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ _____ ; וְהִיטְבֶךָ וְהִרְבֶּךָ, מֵאֲבֹתֶיךָ. וּמַל ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת _____ וְאֶת לִבֵּב זָרְעֶךָ: לֹא־הִבֵּה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ _____ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ" (ל', ג'-ו')
- ב. "הַעֲדֹתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת _____ וְאֶת הָאָרֶץ, _____ וְהַמִּנּוֹת נָתַתִּי לַפְּנִי, הַבְּרָכָה _____ ; וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחְיֶה אִתָּה וְזָרְעֶךָ _____ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ: כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאָרֶץ יְמִיךָ" (ל', י"ט-כ')

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

- א. המצווה שה' ציווה אותנו לא רחוקה. היא לא בשמיים ולא מעבר לים, אלא קרובה אלינו, אנחנו מסוגלים לעשות אותה (ל', י"א-י"ד)

- ב. בן אדם יודע את מה שגלוי, הקב"ה יודע גם את מה שסמוי מן העין... (כ"ט, כ"ח)

השירה תציג על סיבת צונאם ותחליט בתשובה לפורא הצולאם

כי ידעתי יצרת כי הם פשר ודע

לשבת תשובה

שאלת אתגר מתוך הפרשה (ניצבים):

1. אלו שני מקצועות עתיקים מופיעים בפרשה זו?
2. באיזה הקשר מוזכר בפרשה זו מלח? באילו 3 מקומות נוספים בתורה מוזכר מלח?
3. מהן ארבע הערים שמוזכרות בפסוק אחד בפרשתנו, וכן בפסוק אחד בחומש בראשית?
4. מיהם שלושת האנשים שמוזכרים יחד בפסוק אחד בפרשה זו – בשני מקרים שונים?
5. באיזה הקשר מוזכר בפרשה זו שורש?
6. לאיזה פריט בפרשה זו מתייחסים גם בזכר וגם בנקבה.

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים

הקשורות אחת לשנייה

חוטב עצים	אשר יבחר
במקום	אלה
זקניכם	קללה
ברית ה'	שוטריכם
ברכה	שואב מים

תשובות:

1. המקצועות חוטב עצים ושואב מים מופיעים בדברים כ"ט י.
2. משה אומר שכשדורות העתיד יראו בחורבן הארץ, הם יראו "גפרית ומלח שרפה כל ארצה" (דברים כ"ט, י"ב). מלח מוזכר בתורה גם:
 - א. בפרשת וירא כשאשת לוט פונה לראות בחורבן סדום והופכת לנציב מלח (בראשית י"ט, כ"ו).
 - ב. בפרשת ויקרא אנחנו מצווים להוסיף מלח לכל קרבן (ויקרא ב', י"ג).
 - ג. בפרשת במדבר, ברית העולם עם הכהנים מכונה "ברית מלח" (במדבר י"ח, י"ט).
3. סדום, עמורה, אדמה וצבויים מוזכרות כולן בפסוק אחד בפרשה זו (דברים כ"ט, י"ב). ומוזכרות יחד פעמיים נוספות בפסוקים בפרשת לך לך (בראשית י"ד, ב', ח').
4. אברהם, יצחק ויעקב מוזכרים יחד בדברים כ"ט, י"ב ובדברים ל', כ'.
5. משה משווה את מי שחושב לעבוד אלוהים אחרים ל"שורש פורה ראש ולענה" (דברים כ"ט, י"ז).
6. ספר תורה מוזכר בגוף נקבה (דברים כ"ח, ס"א) ובגוף זכר (דברים כ"ט, כ'). להסבר, ראו רש"י בדברים כ"ט, כ'.